

ĐỐI NGOẠI ĐA PHƯƠNG TRONG PHÁT HUY LỢI THẾ ĐỊA CHÍNH TRỊ VIỆT NAM THEO TINH THẦN ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

★ PGS, TS THÁI VĂN LONG

*Viện Quan hệ quốc tế,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

● **Tóm tắt:** Đại dịch Covid-19 và những hệ lụy của nó đang làm tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến hết sức phức tạp, tác động nhiều mặt và sâu rộng đến nước ta. Triển khai công tác đối ngoại theo tinh thần Đại hội XIII của Đảng, Việt Nam phát huy đối ngoại đa phương trong khai thác những lợi thế địa chính trị, đóng góp to lớn vào tiến trình vận động của cấu trúc an ninh tại khu vực, nhằm tạo lập và giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, huy động các nguồn lực bên ngoài để phục vụ phát triển đất nước, nâng cao vị thế và uy tín của đất nước. Bài viết là kết quả nghiên cứu của đề tài khoa học cấp bộ 2021-2022, mã số B.21-23, do PGS, TS Thái Văn Long làm chủ nhiệm.

● **Từ khóa:** phát huy, đối ngoại đa phương, địa chính trị.

Đại hội XIII của Đảng khẳng định: “Tiếp tục phát huy vai trò tiên phong của đối ngoại trong việc tạo lập và giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, huy động các nguồn lực bên ngoài để phát triển đất nước, nâng cao vị thế và uy tín của đất nước”⁽¹⁾. Do đó, việc phát huy đối ngoại đa phương trong khai thác những lợi thế địa chính trị nhằm tạo lập và giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, huy động các nguồn lực bên ngoài để phục vụ phát triển đất nước, nâng cao vị thế và uy tín của đất nước là vấn đề có ý nghĩa lý luận, thực tiễn.

1. Thành tựu của đối ngoại đa phương Việt Nam trong hội nhập

Đối ngoại đa phương là một trong những phương thức phổ biến của nền ngoại giao hiện đại. Nó đang khẳng định vị trí cũng như tầm ảnh hưởng quan trọng của mình trong quan hệ quốc tế với tư cách là một công cụ hữu hiệu của các chủ thể để giải quyết các vấn đề quốc tế. Trước những biến động của tình hình thế giới khi bước vào kỷ nguyên số, trí tuệ nhân tạo của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư trong những thập niên đầu của thế kỷ XXI, đối ngoại đa phương cũng đang có những thay đổi để trở

Sân bay quốc tế Long Thành, Đồng Nai (khởi công ngày 5-1-2021) công suất phục vụ 100 triệu hành khách và 5 triệu tấn hàng hóa mỗi năm _ Ảnh: Heerim Vietnam

thành một trong những hoạt động ngoại giao hết sức sống động mang lại nhiều lợi ích cho các thành viên trong đời sống quốc tế hiện đại.

Từ khi nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời (2-9-1945), ngoại giao đa phương đã được triển khai thành một mặt trận, tạo nên sức mạnh tổng hợp đưa đến những thắng lợi to lớn của cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, bảo vệ nền độc lập dân tộc, thống nhất đất nước. Bước sang thời kỳ đổi mới, tại Đại hội VII (tháng 6-1991), lần đầu tiên Đảng ta đưa ra chủ trương đa phương hóa, đa dạng hóa các mối quan hệ quốc tế nhằm phá thế bao vây, cấm vận, đưa đất nước hội nhập ngày càng sâu rộng với khu vực và thế giới. Đối ngoại đa phương đóng vai trò ngày càng lớn, góp phần quan trọng làm nên thành công của nền ngoại giao Việt Nam, liên tiếp đạt được nhiều thành tựu

quan trọng, ghi dấu ấn đậm nét trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Năm 2020, những biến động phức tạp và đa chiều của tình hình thế giới, khu vực đã tác động sâu sắc đến môi trường hòa bình, an ninh, phát triển của nước ta, đặt ra những thách thức, cơ hội đan xen. Đối ngoại Việt Nam đã vượt qua nhiều thách thức, tranh thủ, tạo ra và tận dụng tốt những cơ hội hợp tác mới, góp phần cùng cả nước khắc phục khó khăn và tiếp tục vươn lên trên con đường phát triển. Công tác đối ngoại được triển khai chủ động, tích cực, linh hoạt, sáng tạo, góp phần giữ đà và thúc đẩy quan hệ với các đối tác, nâng cao vị thế của Việt Nam trong tình hình mới, củng cố môi trường hòa bình, ổn định, thuận lợi cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong đó,

dấu ấn đối ngoại đặc biệt quan trọng là đã đẩy mạnh và nâng tầm đối ngoại đa phương, chủ động, tích cực đóng góp xây dựng, định hình các thể chế đa phương, nhất là ta đã đảm nhiệm thành công cùng lúc nhiều trọng trách quốc tế: Chủ tịch ASEAN 2020 và AIPA 41, Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc (LHQ) trong năm đầu của nhiệm kỳ 2020-2021.

Nhiều sáng kiến, đóng góp của Việt Nam về đối ngoại đa phương tại các diễn đàn quốc tế, khu vực như ASEM, APEC, G20, WEF, các cơ chế Tiểu vùng Mê Kông... được các nước ủng hộ, đánh giá cao⁽²⁾.

Hội nhập kinh tế quốc tế đạt được những đột phá trong hội nhập, tạo động lực mới cho tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững. Năm 2020, Việt Nam đã ký kết và phê chuẩn Hiệp định Thương mại tự do (EVFTA, có hiệu lực từ tháng 8-2020) và Hiệp định bảo hộ đầu tư (EVIPA) với Liên minh châu Âu, thúc đẩy ký FTA với Anh và Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP).

Với những kết quả quan trọng trong triển khai hội nhập kinh tế quốc tế nhiều năm qua, chúng ta đã cơ bản định hình mạng lưới gồm 17 FTA và các khuôn khổ hợp tác kinh tế, thương mại với các trung tâm kinh tế hàng đầu thế giới. Vị thế này đang và sẽ tạo ra những động lực vượt trội, giúp chúng ta thực hiện các mục tiêu tăng trưởng, tiếp tục đổi mới toàn diện, đồng bộ, đưa đất nước vững bước tiến lên, hiện thực hóa những tầm nhìn và khát vọng phát triển trong giai đoạn chiến lược mới.

2. Tâm thế mới trong giai đoạn chiến lược mới

Bước sang năm 2021, khu vực châu Á - Thái Bình Dương, trong đó có Đông Nam Á, tiếp tục là trung tâm phát triển năng động hàng đầu thế

giới, có vị trí địa kinh tế và địa chính trị chiến lược quan trọng, duy trì vai trò là động lực của tăng trưởng và liên kết kinh tế toàn cầu, một trung tâm chính trị trọng yếu của thế giới. Tuy nhiên, chủ nghĩa dân tộc cực đoan, thực dụng, cách hành xử đơn phương, chính trị cường quyền... cũng đang có xu hướng quay trở lại mạnh hơn, thách thức vai trò của các thể chế đa phương. Đồng thời, một số cơ chế đa phương mới xuất hiện nhằm phục vụ mục tiêu cạnh tranh của các nước lớn, đặt các nước vừa và nhỏ vào thế phải lựa chọn tiếp tục đứng trung lập hay đứng về một phía. Trong bối cảnh trên, đối ngoại đa phương trở thành xu thế nổi bật trong quan hệ quốc tế, đóng vai trò quan trọng trong đời sống chính trị - kinh tế - đối ngoại của khu vực và thế giới. Việt Nam là quốc gia năng động, có vị trí địa chiến lược, địa chính trị quan trọng, là nhân tố không thể thiếu trong chính sách của các nước đối với khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Với thế và lực mới của đất nước sau 35 năm đổi mới, sự vững mạnh, đoàn kết của cả hệ thống chính trị; sự tin tưởng, đồng thuận, ủng hộ của nhân dân cũng như sự trưởng thành, nhiệt huyết của đội ngũ cán bộ đối ngoại, Đại hội XIII của Đảng đã đánh giá: cơ đồ, vị thế và uy tín tạo dựng được từ quá trình đổi mới là nền tảng thuận lợi để chúng ta hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước. Trong đó, đối ngoại đa phương được xác định là một trong những đòn bẩy sắc bén để triển khai đường lối đối ngoại của Việt Nam.

Đối ngoại đa phương thời gian qua đã thực sự được chấp cánh và nâng lên một tầm cao mới, góp phần khẳng định được chỗ đứng xứng đáng của mình với tư cách một thành viên đầy trách nhiệm và có uy tín của cộng đồng quốc tế.

Nhiệm vụ trọng tâm của đối ngoại Việt Nam năm 2021 là tổ chức triển khai đường lối đối ngoại của Đại hội XIII của Đảng: “Xây dựng nền ngoại giao toàn diện, hiện đại với ba trụ cột là đối ngoại đảng, ngoại giao nhà nước và đối ngoại nhân dân. Đẩy mạnh đối ngoại song phương và nâng tầm đối ngoại đa phương. Chủ động tham gia và phát huy vai trò của Việt Nam tại các cơ chế đa phương, đặc biệt là ASEAN, Liên hợp quốc, APEC, hợp tác tiểu vùng Mê Kông và các khuôn khổ hợp tác khu vực và quốc tế, trong những vấn đề và các cơ chế quan trọng có tầm chiến lược, phù hợp với yêu cầu, khả năng và điều kiện cụ thể”⁽³⁾. Để thực hiện tốt nhiệm vụ trên, công tác đối ngoại cần kết hợp chặt chẽ với quốc phòng, an ninh, giữa đối ngoại đảng, ngoại giao nhà nước và đối ngoại nhân dân, tạo thế chân kiềng vững chắc, kiên quyết, kiên trì bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ Tổ quốc “từ sớm, từ xa”; chủ động phòng ngừa và hóa giải các nguy cơ an ninh thông qua thúc đẩy đối thoại, xây dựng lòng tin, ngoại giao phòng ngừa và thượng tôn luật pháp quốc tế.

Vị thế địa chiến lược, địa chính trị của Đông Nam Á và những lợi thế của Việt Nam

Việt Nam thuộc khu vực Đông Nam Á, là nơi giao điểm của hai trong số những tuyến đường hàng hải nhộn nhịp nhất thế giới, kết nối lục địa châu Á với châu Đại Dương theo hướng Bắc - Nam và Ấn Độ Dương với Thái Bình Dương theo hướng Đông - Tây. Đông Nam Á được xem là cửa ngõ để các cường quốc châu Á vươn mình ra thế giới. Đối với các cường quốc, Đông Nam Á là vùng đệm quan trọng để thiết lập ảnh hưởng và triển khai các chiến lược lớn tại khu vực. Về kinh tế, đây là một thị trường tiềm năng với tốc độ phát triển nhanh, ổn định; tài nguyên thiên nhiên phong phú; dân số đông

và trẻ. Với vị thế chiến lược quan trọng này, Đông Nam Á luôn là địa bàn cạnh tranh ảnh hưởng của các nước lớn qua nhiều thời kỳ, giai đoạn lịch sử. Các quốc gia trong khu vực thường xuyên phải đối mặt với sự áp đặt, lôi kéo của nước lớn.

Hiện nay xu hướng dịch chuyển quyền lực thế giới từ Tây sang Đông đang khiến Đông Nam Á tiếp tục là tâm điểm thu hút sự quan tâm của các cường quốc trên thế giới, trở thành nơi giao thoa xung đột, cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, đáng chú ý nhất là cạnh tranh Mỹ - Trung. Đối với Trung Quốc, Đông Nam Á được xem là điểm khởi đầu để triển khai Sáng kiến Vành đai và Con đường (BRI), còn Mỹ lại lấy Đông Nam Á làm tâm điểm triển khai chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương (IPS). Cả hai chiến lược đều mang tầm vóc toàn cầu và hiệu quả triển khai của chúng sẽ là yếu tố quyết định triển vọng vị thế, sức mạnh của hai cường quốc hàng đầu này trong trật tự thế giới đang hình thành. Với vị thế là giao điểm của hai chiến lược, Đông Nam Á có ý nghĩa quyết định sự thành bại của từng chiến lược, vì thế trở thành địa bàn tranh chấp, lôi kéo quyết liệt của các bên.

Thời gian qua, Trung Quốc trỗi dậy, thách thức vị trí lãnh đạo của Mỹ, Đông Nam Á trở thành địa bàn tranh chấp chiến lược hàng đầu của các nước lớn nói chung, giữa Trung Quốc và Mỹ nói riêng. Bối cảnh tình hình mới với cuộc cạnh tranh quyền lực và ảnh hưởng gay gắt giữa các cường quốc đã làm cho vị thế địa chính trị của Việt Nam ngày càng quan trọng hơn. Là quốc gia có diện tích, dân số lớn ở Đông Nam Á, với truyền thống lịch sử, văn hóa lâu đời, Việt Nam trở thành tâm điểm thu hút sự quan tâm trong chính sách của các nước lớn. Vị trí địa lý đặc thù của Việt Nam không chỉ có ý nghĩa đối với lợi ích quốc gia mà còn tác

động tới môi trường an ninh toàn khu vực. Vì vậy, cùng với giá trị địa chính trị, địa kinh tế, địa an ninh cũng là những yếu tố quan trọng góp phần tạo nên vị thế địa chiến lược đặc thù của Việt Nam. Trong khi Trung Quốc chú ý đến Việt Nam trong các quốc gia láng giềng phía Nam do sự tương đồng về thể chế chính trị và truyền thống văn hóa, muốn thông qua Việt Nam để gây ảnh hưởng với các quốc gia khác trong nội khối ASEAN, thì cả Mỹ, Nhật Bản và Ấn Độ đều muốn lôi kéo Việt Nam, phát huy ưu thế địa chính trị của Việt Nam trong hạn chế tham vọng của Trung Quốc tại khu vực.

Việt Nam lại là quốc gia có truyền thống “đối phó” thành công với các nước lớn trong suốt chiều dài lịch sử, nhất là với cả Trung Quốc và Mỹ. Hơn nữa, Việt Nam còn có uy tín cũng như ảnh hưởng đối với các nước Đông Nam Á nói riêng, các quốc gia vừa và nhỏ tại châu Á - Thái Bình Dương nói chung. Những năm qua, Việt Nam thực hiện đường lối ngoại giao rộng mở, đa phương hóa, đa dạng hóa, ngày càng giành được sự tin cậy và tín nhiệm của các quốc gia trên thế giới. Việt Nam đã thiết lập quan hệ ngoại giao với 189/193 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới, trong đó xây dựng quan hệ đối tác chiến lược với 17 quốc gia, quan hệ đối tác toàn diện với 13 quốc gia, là thành viên đầy đủ, tích cực của trên 70 tổ chức quốc tế và có quan hệ với hơn 500 tổ chức phi chính phủ trên thế giới⁽⁴⁾. Đây là những lợi thế rất căn bản về địa - chiến lược, địa - chính trị của Việt Nam có được trong quá trình hội nhập quốc tế và cần tiếp tục phát huy trong giai đoạn chiến lược mới.

3. Đối ngoại đa phương trong phát huy lợi thế địa - chính trị của Việt Nam hiện nay

Đối ngoại đa phương là một hình thức hoạt động ngoại giao, trong đó có sự tham gia của

ba chủ thể quan hệ quốc tế trở lên (chủ yếu là chủ thể quốc gia độc lập có chủ quyền) vào quá trình đàm phán, thương lượng, ra quyết sách trong cùng một thời điểm và đáp ứng nhiều đòi hỏi khác nhau trong một vấn đề cụ thể. Đối ngoại đa phương được hình thành trên quan điểm hợp tác, với mục đích tạo ra một “sân chơi” chung bảo đảm sự tồn tại và phát triển của các chủ thể. Do đó, đối ngoại đa phương không phải là cơ chế cạnh tranh, loại trừ nhau, mà là “sân chơi” cùng có lợi. Tham gia đối ngoại đa phương, các thành viên thu thập thông tin, cùng chia sẻ lợi ích cũng như hậu quả hợp tác đa phương.

Với tinh thần trên, Đại hội XIII của Đảng tiếp tục nhấn mạnh việc phát huy vai trò đối ngoại đa phương của Việt Nam trong thời gian tới: “Đẩy mạnh đối ngoại song phương và nâng tầm đối ngoại đa phương. Chủ động tham gia và phát huy vai trò của Việt Nam tại các cơ chế đa phương, đặc biệt là ASEAN, Liên hợp quốc, APEC, hợp tác tiểu vùng Mê Kông và các khuôn khổ hợp tác khu vực và quốc tế, trong những vấn đề và các cơ chế quan trọng có tầm chiến lược, phù hợp với yêu cầu, khả năng và điều kiện cụ thể”⁽⁵⁾.

Đối ngoại đa phương nhằm phát huy những lợi thế địa chính trị cần tiến hành những giải pháp sau:

Trước hết, từ những lợi thế địa chính trị, Việt Nam nên chủ động thúc đẩy việc hình thành một tổ chức an ninh đa phương, ràng buộc tại khu vực vì lợi ích của tất cả các bên. Trong những năm qua, Việt Nam chủ trương thực hiện hội nhập theo tinh thần chủ động, tích cực. Hiện nay, các nước lớn đều xoay trục gia tăng cạnh tranh lợi ích, ảnh hưởng tại khu vực, nhưng thiếu một cấu trúc bảo đảm an ninh chung. Lịch sử quan hệ quốc tế hiện đại

cho thấy, sự ra đời của Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO) hay một số tổ chức an ninh, quân sự đa phương khác đều có những lý do để kiểm soát tình hình ở những điểm nóng khu vực. Do đó, nếu Việt Nam phát huy những lợi thế địa chính trị thông qua đối ngoại đa phương, nhất là thông qua các diễn đàn của ASEAN, thúc đẩy việc hình thành một tổ chức an ninh đa phương, ràng buộc, xuất phát từ nhu cầu bảo đảm lợi ích kinh tế, chính trị của các nước sẽ là đóng góp lớn cho hòa bình, an ninh, hợp tác, phát triển chung cho khu vực.

Thứ hai, phát huy lợi thế địa chính trị trên nguyên tắc giữ vững độc lập, tự chủ, hài hòa lợi ích giữa các nước

Với những vị thế, lợi thế có được sau 35 năm đổi mới và hội nhập quốc tế, Việt Nam cần thông qua đối ngoại đa phương, phát huy, nâng tầm hơn nữa những lợi thế này trên nguyên tắc giữ vững độc lập, tự chủ.

Trong quan hệ quốc tế hiện nay, việc giải đúng bài toán lợi ích là rất quan trọng. Với Mỹ, lợi ích lớn nhất là duy trì sự thịnh vượng, địa vị lãnh đạo thế giới của mình. Tư duy của giới cầm quyền Mỹ là không có bạn bè vĩnh viễn, cũng không có kẻ thù vĩnh viễn, mà luôn điều chỉnh chính sách cho phù hợp với mục tiêu này. Còn đối với Trung Quốc, Việt Nam là một nước láng giềng, Trung Quốc luôn muốn có một môi trường láng giềng thân thiện, gần gũi và hợp tác, đây cũng là lợi ích dân tộc, quốc gia của họ. Cách giải bài toán lợi ích của Việt Nam và các nước cũng khác nhau, nhưng điểm mấu chốt là làm cách nào hài hòa, không gây tổn hại đến lợi ích cốt lõi của một nước khác, vì khi điều đó xảy ra đương nhiên các nước sẽ phải tìm cách bảo vệ bằng được. Thực tế quan hệ quốc tế ở khu vực cho thấy nhiều nước Đông Nam Á, trong đó có Việt Nam, có quan hệ lợi

ích với cả Mỹ và Trung Quốc, đây là một tài sản quý giá mà các nước luôn nỗ lực gìn giữ. Tuy nhiên, khi xem xét lợi ích quốc gia, dân tộc thì mỗi nước sẽ phải tính tất cả các lợi ích khác nhau và quan hệ chính trị là một mặt trong tổng thể đó, chứ không phải là tất cả. Vì vậy, tùy vào tình huống mà mỗi nước sẽ có những sự điều chỉnh và lựa chọn trên từng mặt, sao cho cuối cùng vẫn phù hợp với lợi ích quốc gia, dân tộc của mình. Trong bối cảnh chung đó, Việt Nam có vị trí “đắc địa” để phát huy vai trò trong nội khối ASEAN, thiết lập và tăng cường các cơ chế, khuôn khổ hợp tác gắn kết giữa Đông Nam Á “lục địa” với Đông Nam Á “biển đảo”. Ở vị trí địa lý này, Việt Nam có khả năng đóng góp to lớn vào tiến trình vận động của cấu trúc an ninh tại khu vực với sự tham gia của tất cả các nước lớn cùng có lợi, qua đó phát huy lợi ích quốc gia.

Thứ ba, tăng cường chất lượng dự báo chiến lược và công tác nghiên cứu cơ bản, nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ tham gia triển khai hoạt động đối ngoại đa phương

Để thực sự phát huy lợi thế địa chính trị thông qua hoạt động đối ngoại đa phương, từng bước nâng cao uy tín, vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế, công tác nghiên cứu, phân tích, dự báo chính xác và hợp quy luật giữ vị trí đặc biệt quan trọng. Do đó, trước hết Việt Nam cần tăng cường minh bạch các nguồn thông tin phục vụ việc xây dựng chiến lược, chính sách ngoại giao, đối ngoại đa phương cũng như tạo điều kiện cho cán bộ hoạch định, thực thi, đánh giá và phân tích chính sách đa phương trên cơ sở khoa học, những lý thuyết cũng như cách tiếp cận mới về hiện trạng quan hệ quốc tế. Việt Nam nhất thiết phải đưa ra quy định theo hướng cải

thiện cơ chế rõ ràng về trao đổi và sử dụng thông tin. Việt Nam nên tổ chức tốt công tác khai thác các nguồn thông tin phục vụ cho dự báo về tình hình quan hệ quốc tế nói chung và xu hướng phát triển của ngoại giao đa phương (chú trọng các tổ chức diễn đàn đa phương quan trọng) nói riêng. Đặc biệt, về các thông tin mật và tuyệt mật, trong đó chú trọng vấn đề giải mật để các nhà nghiên cứu có thể tiếp cận thông tin dễ dàng, từ đó phân tích, đánh giá đúng bản chất đối tác. Công tác dự báo cần phải chính xác, kịp thời nhằm giảm thiểu rủi ro và tránh thua thiệt do thiếu thông tin. Vì vậy, Việt Nam cần tăng cường sự phối hợp giữa các bộ quản lý, cơ quan đại diện ở nước ngoài và hiệp hội, tổ chức trong việc cung cấp thông tin, phân tích tình hình thế giới. Nếu không có nguồn thông tin đầy đủ, chính xác, Việt Nam sẽ dễ xác định sai mục tiêu và vạch ra phương hướng ngoại giao đa phương không chuẩn xác. Đặc biệt, nên quan tâm dự báo chiến lược về sự phát triển của các chủ thể trung tâm trong cấu trúc hệ thống cũng như các mối quan hệ khung của hệ thống quan hệ quốc tế đương đại, như quan hệ Mỹ - Trung, Nga - Mỹ,... để có tầm nhìn chính xác về xu thế vận động và phát triển của hệ thống. Để làm tốt các việc trên, cần đầu tư thỏa đáng cho các nghiên cứu cấp Nhà nước có tính hệ thống về chiến lược đối ngoại đa phương của Việt Nam.

Để phát huy lợi thế địa chính trị thông qua hoạt động đối ngoại đa phương, Việt Nam cũng cần xây dựng một chính sách đào tạo cán bộ đối ngoại bài bản đi kèm với nhiều điều kiện cụ thể về con người và trình độ ngay từ kỳ tuyển sinh đầu vào. Số lượng hạn chế nhưng chất lượng tốt sẽ là nền tảng để xây dựng một đội ngũ cán bộ đối ngoại, ngoại giao tương lai. Họ sẽ là biểu tượng thực sự cho đất nước, con

người Việt Nam, nhất là trong các diễn đàn, tổ chức, hội nghị đa phương quốc tế - nơi đem lại cơ hội quảng bá hình ảnh của quốc gia đến bạn bè trên thế giới.

Việt Nam cũng cần phải đào tạo các cán bộ nghiên cứu theo hướng đào tạo chuyên sâu để tham gia một kênh ngoại giao đa phương không kém phần quan trọng là kênh học giả. Tại kênh này, học giả các nước đưa ra những ý tưởng, sáng kiến hợp tác cho các cơ chế đa phương. Vì vậy, các học giả Việt Nam khi đã được đào tạo chuyên sâu sẽ tham gia chủ động và tích cực, đưa ra những sáng kiến hợp lý, hấp dẫn phục vụ cho lợi ích Việt Nam.

Đối với các cán bộ làm việc với tư cách là các nhà hoạch định chính sách ngoại giao đa phương và nội địa hóa các cam kết đa phương quốc tế, nhiệm vụ rất quan trọng đặt ra là phải xây dựng chính sách hợp lý, khả thi, mang tính lâu dài và minh bạch.

Những người phát ngôn và trực tiếp thương lượng phải là nhà ngoại giao chuyên nghiệp, vì với sự chuyên nghiệp và kinh nghiệm của mình, họ sẽ biết được thói quen, quan điểm của các đối tác, biết nên đi với nhóm nào và tác động vào đâu để đạt được hiệu quả tốt nhất trong mỗi vấn đề khác nhau, nhất là trong bảo vệ lợi ích, nâng cao vị thế của Việt Nam □

(1), (3), (5) ĐCSVN: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.162, 162-163, 162-163.

(2), (4) Dẫn theo: Phạm Bình Minh: “*Đối ngoại Việt Nam 2020: Bản lĩnh và tâm thế mới*” <https://dangcongsan.vn/thoi-su/doi-ngoai-viet-nam-2020-ban-linh-va-tam-the-moi-572169.html>. Truy cập thứ sáu, 01-01-2021.